

VORDINGBORG KOMMUNE | MILJØ

Landmænd: - I realiteten er der ingen der aner hvad der er galt med Stege Nor

En artikel i Sjællandske har sat gang i debatten om vandkvaliteten i Stege Nor.

Af Finn Jørgensen | Landsledgård | Frans W. Langkilde | Katrinedal

21. juli 2026, 14:04 | Opdateret 21. juli 2026, 14:11

17. juni var der en artikel i Sjællandske om vandmiljøet i Stege Nor med blandt andre Michael Løvendal Kruse fra Danmarks Naturfredningsforening (DN). Vi vil gerne justere DNs udlægning. Vi gennemgår relevante tal og opfordrer til, at alle gør en indsats for at få et bedre vandmiljø i noret.

Den Korte Version

- Landmænd kritiserer DNs udlægning af kvælstofudledning i Stege Nor som misvisende.
- Landbrugets udledning til Stege Nor er beregnet til 9371 kg N per år.
- Punktkilder kan være betydeligt større end tidligere antaget, nærmer sig landbrugets udledning.
- Der er behov for flere målinger i Stege Nor for at forstå forureningskilderne.
- DN insisterer på at bruge officielle måltal for at sikre fælles udgangspunkt i trepartssamarbejdet.

✧ Dette resumé er genereret af kunstig intelligens og kvalitetssikret af journalister.

I artiklen står der, at landbruget generelt står for 75 procent af udledningen af kvælstof (N), men i Stege Nor for 99 procent af den menneskeskabte udledning.

Tallet 75 procent henviser nok til den officielle fordeling på 70:20:10 (landbrug:natur:spildevand), som er diskutabel. Hvor kommer tallet 99 procent fra?

Miljøstyrelsen og Eurofins har siden 1990 foretaget målinger i Landsledgrøften, siden 2017 ved Slotshøj, hvor bækken løber ud i noret.

I Rapport 324 fra DCE på Århus Universitet findes tal for udledning til Stege Nor. DCE opgiver målt opland til 330 ha, umålt til 1470 ha. Diffus (mest landbrug) udledning fra målt opland er 6,84 kg N per hektar (ha) per år (middeltal 2019-2021), diffus udledning fra umålt opland 21,7 kg N/ha per år. Udledning fra punktkilder (spildevand) er 200 kg N per år - det tal ligner fri fantasi.

Disse tal giver omkring 99 procent af N fra landbruget. Men der er noget helt galt med tallene for både landbrug og spildevand.

Først landbruget. Det totale opland er omkring 1755 ha, heraf 1370 ha dyrket. Målt opland er 643 ha, umålt opland 1112 ha. Den målte udledning dækker 37 procent af oplandet. Analyse af jordbund, driftsformer og afgrøder rundt om noret peger på samme udledning fra det umålte opland som fra det målte.

Men DCE dækker det umålte opland med modelberegninger, hvor der korrigeres for 7(!) forskellige parametre. En vigtig korrektion er for fiktive, fremtidige, store regnmængder.

Den umålte udledning er over tre gange for høj ($21,7/6,84$). Landbrugets udledning til Stege Nor er omkring $1370 \times 6,84 = 9371$ kg N per år.

Nu til punktkilder, som omfatter overløb fra renseanlæg ved kraftig regn, men også simpelt, urensset spildevand.

Et renseanlæg ved Næstved har udløb gennem en bæk til Fladså. En lokal landmand undrede sig over forurening i bækken og fik gennemført målinger af udledningen fra renseanlægget.

I 2022 indrapporteredes der 3181 m³ vand med 38 kg N. Efter målingerne indrapporteredes i 2024 124 007 m³ vand med 981 kg N. Vandmængden steg 39 gange og mængden af N 26 gange. Samme effekt gør sig gældende mange andre steder, hvor der er målt. Ved Holbæk blev 0 m³ til 53 000 m³ og 700 m³ til 37 000 m³ (53 gange så højt). Punktudledninger har det med at stige voldsomt, når der foretages regulære målinger.

I Stege/Lendemarke er der flere kloakudløb med udledninger ved overløb, men også urensset spildevand, som kan ses på wc-papir og afføring i sivkanten. Punktkilder indeholder desuden fosfor (P) og mange ubehagelige ting.

En af udledningerne chokerende os. Reelt er der ingen, der aner, hvor store punktudledningerne til Stege Nor er.

I Vandplan 2019-2021 er den modelberegnete totale tilførsel til noret ca. 24 ton. Med en udledning fra landbruget på 9371 kg N er der enten fejl i modelberegningen, eller også er der store tilførsler fra punktkilder.

Hvis vi antager, at punktkilderne som ved Fladså er mange gange højere end de 200 kg N per år (DCE), nærmer punktkilderne sig til landbrugets virkelige udledning. Forholdet landbrug til spildevand bliver så 2:1 og ikke 99:1. I stedet for 70:20:10 bliver fordelingen 53:20:27.

Kan det virkelig passe? Det er nødvendigt at skelne mellem forskellige områder af Stege Nor. I Sjællandske-artiklen tales om uklart vand og dårlig sigtbarhed, og der udplantes ålegræs ved Lendemarke.

Ved Katrinedal på nordøstbredden af Stege Nor er oplandet præget af landbrug. Her er vandet klart, og der er ikke fedtemøg. Ved lavvande blottes mange hektar havbund, som er dækket af ålegræs, millioner af planter, og der er blæretang. Det er dokumenteret med fotos. Ligesom Dybsø og Avnø fjorde syd for Næstved er omgivet af landbrugsland og har gode tal for N og P.

Det siges, at vi ved tilstrækkeligt, det er bare at gå i gang. I realiteten er der ingen der aner, hvad der er galt med Stege Nor, især på grund af årtiers mangel på målinger.

Få nu gang i mange flere målinger af vandet forskellige steder i noret, af tilløbene både fra by og land, og ikke mindst af bundsedimentet. Det har vi opfordret til i årevis. Stege Nor er et oplagt pilotprojekt.

Som landmænd har vi begge ansøgt om store projekter med minivådområder for at nedbringe vores udledning af N og P yderligere. Hvis man ønsker virkelige løsninger på virkelige problemer, skal man ikke spørge DN.

Replik fra DN v. Michael Løvendal Kruse

Den Grønne Trepert har som mål at få livet tilbage i vores fjorde og have ved at nedbringe udledningen af kvælstof. Det er Miljøministeriet, der udgiver måltallene for hver af de såkaldte delvandområder og de tal er baseret på beregninger fra især Århus Universitet.

Aftalen er, at parterne (DN, landbruget, kommuner og stat) i de enkelte vandoplande alene bruger de tal for at sikre et fælles afsæt for arbejdet i treparten. Stege Nor hører til i den grønne trepart for Østersøen.

Og netop fordi overholdelse af måltallet vil have en så stor betydning for oplandet til Stege Nor, har vi bøjet os mod hinanden og fået genberegnet måltallet for Noret. Resultatet var det samme og genberegningen blev endda af tredjepart vurderet til at være af god videnskabelig kvalitet.

Nu er opgaven så at bruge den værktøjskasse af virkemidler, vi har fået stillet til rådighed for at nedbringe kvælstofudledningen fra landbruget til et niveau, havet kan tåle.

Videnskab er altid til diskussion, og det er en del af den videnskabelige proces, at der hele tiden kommer ny viden og data, som gør, at det, der er sandheden i dag, kan være forkert i morgen. Det er en proces, der (forhåbentlig) aldrig stopper.

Men i vores trepart må vi allesammen arbejde loyalt ud fra samme udgangspunkt og bedst tilgængelige viden. Sådan må det være, hvis vi sammen skal fremad. Og det skal vi, for vores hav har brug for handling nu.

Michael Løvendal Kruse er formand for Danmarks Naturfredningsforening Stevns og DN's medlem af Trepert Østersøen

Læs også

- [Jørn Rasmussen: - Kvælstof gavner også plantevækst som ålegræs](#)
 - [Jørn Rasmussen om Stege Nor: - Myndighederne regner forkert](#)
 - [Mens vandmiljøet er truet, frygter ung landmand for sin gårds fremtid](#)
-

MEST LÆSTE LOKALT

VORDINGBORG | NYHED

Rådhus-pine går ud over ansatte: - Vi står i en lidt vanskelig situation

VORDINGBORG | NAVNE

Kendt influencer hyldede Per som årets helt - nu er der nyt

VORDINGBORG | KULTUR

Marianne stolede fuldt ud på den kendte filminstruktør - men blev alligevel skuffet til sidst

VORDINGBORG | NYHED

Ældre mand på elscooter strandede i timevis - plejecenter kunne ikke hjælpe

VORDINGBORG | NYHED

Filmoptagelser fra 1913 afslører grevindes hemmelighed

MEST LÆSTE SN.DK

ROSKILDE | 112